

PLANPROGRAM

Kommunedelplan for Klima, miljø og energi

FORSLAG TIL
PLANPROGRAM FOR
KOMMUNEDELPLAN FOR
KLIMA, MILJØ OG ENERGI

ØRLAND KOMMUNE
Plan og forvaltning

Innhold

KOMMUNEDELPLAN FOR KLIMA, MILJØ OG ENERGI	2
1. Innledning.....	2
Bakgrunn	2
Klima-, miljø- og energiplan.....	2
Regelverk.....	3
Forankring	3
2. Overordnede rammer	4
Internasjonale føringer.....	4
Nasjonale føringer og mål	4
Regionale føringer og mål	4
Kommunale føringer.....	4
3. Formål med kommunedelplanen	5
Formål med planarbeidet	5
Avgrensinger i planarbeidet:	5
Problemstillinger/temaer og utredningsbehov	5
4. Organisering av arbeidet og medvirkning	7
Organisering av arbeidet	7
Medvirkning	7
5. Budsjett	7
6. Fremdriftsplan	8

Planprogram

KOMMUNEDELPLAN FOR KLIMA, MILJØ OG ENERGI

1. Innledning

Bakgrunn

Ørland kommune har en «Energi- og miljøplan 2007-2012». Det er 11 år siden denne planen ble vedtatt, og i løpet av den tiden har Ørland kommune endret seg som samfunn og organisasjon. På grunn av at kommunen er vertskommune for Norges nye kampflybase opplever kommunen og regionen sterk vekst og utvikling både i offentlig og privat sektor. Kommunen har en målsetning om økning i befolkningstall på 35 % de neste 10 årene. Dette som følge av inntil 1000 nye stillinger på kampflybasen og den veksten det drar seg med sivilt. Personbiltrafikken og bilbruken vokser raskt, i tillegg til at stor byggeaktivitet har ført til sterk økning i lastebiltrafikken både til/fra regionen og lokalt. Det er også en sterk økning i pendling både fra Brekstad til Trondheim og motsatt veg. I tillegg til disse samfunnsutviklinger er også teknologi, og nasjonal og regional klima- og energipolitikk endret. Sammenslåing med Bjugn kommune vil også påvirke miljø- og klimaplanleggingen.

I Ørland kommunes planstrategi 2013-2026 er det derfor angitt at det er behov for å revidere den nåværende planen. Revideringen bør også inkludere behov for klimatilpassing i alt av planlegging kommunen gjennomfører.

I kommunestyremøte 14.12.2017 ble det vedtatt at det nedsettes en arbeidsgruppe som får til oppgave å bidra i arbeidet med utarbeidelse av ny klima-, miljø- og energiplan for Ørland kommune.

Det er valgt å utarbeide planen som en egen kommunedelplan. En kommunedelplan utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven sikrer en bred involvering og forankring av en klima, miljø- og energiplan. Utarbeidelsen av en kommunedelplan skal:

- Danne grunnlag for planer og virksomhet i kommunen
- Ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for samfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.
- Gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og med medvirkning fra andre offentlige organer og private.
- Ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer.

Klima-, miljø- og energiplan

I henhold til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging, skal kommunene gjennom sin planlegging og myndighetsutøvelse stimulere til og bidra til reduksjon av klimagassutslipp samt økt miljøvennlig energiomlegging.

Kommunene kan selv velge hva som skal være hovedfokusområder i planen. Statlige planretningslinjer gir imidlertid føringer på hva en klima- og energiplan bør inneholde. Dette er:

- Informasjon om klimagassutslipp i kommunen fordelt på kilder/sektorer. Alle kilder som innebærer direkte utslipp av klimagasser innenfor kommunens grenses, bør inkluderes.
- Informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser.

- Fremskrivning av utslippene i kommunen om det ikke gjennomføres nye tiltak, forventet etterspørsel etter energi og forventet ny energiproduksjon. Fremskrivningsperioden bør være minst 10 år.
- Ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.
- Ambisiøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.
- Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene/virkemidlene bør i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen.
- Utredning av virkemidler som tenkes benyttet for å nå målsettingene.
- Handlingsplan med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene.

Regelverk

Ørland kommunes arbeid med klima, miljø- og energiplan er hjemlet i plan- og bygningsloven. I henhold til plan- og bygningsloven § 11-13, jf. reglene § 4-1, skal det utarbeides planprogram for kommuneplaner.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegg for medvirkning og behovet for utredninger. Planprogrammet sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsel om oppstart av planarbeidet.

Forankring

Kommunestyret har gjennom kommuneplanens samfunnsdel definert hvilke overordnede mål og retningslinjer som skal ligge til grunn for den lokale samfunnsutviklingen. Når det gjelder miljø og klima beskrives følgende visjon i kommuneplanen:

Ørland vil være en foregangskommune i bruk av miljø- og klimavennlige løsninger. Ørland ønsker utstrakt samhandling med kompetansemiljø, blant annet i Trondheim, for å ta i bruk den nyeste kunnskap og fremtidsrettede klima- og miljøløsninger. Samhandling med kompetansemiljøer rundt utvikling av Brekstad som klima- og miljøvennlig by inngår i dette.

Forsvaret vil sette krav til både energikapasitet og energikompleksitet i sin utvikling. I dette bør inngå avklaringer om bruk av nye energityper og bærekraftige løsninger.

Det forventes klimaendringer med et villere og våtere klima. Ørland kommune vil i sin overordnede samfunns- og arealplanlegging ta hensyn til forventede klimaendringer. Klimatilpassing bør inngå i en revidert klima- og miljøplan.

Gjennom planarbeidet vil det bli utredet hvordan mål og tiltak fra handlingsprogrammet tas inn i kommuneplan med arealdel og samfunnsdel, økonomiplan og årsbudsjett.

2. Overordnede rammer

Internasjonale føringer

- Kyoto-avtalen
- Paris-avtalen (2016)

Nasjonale føringer og mål

Nasjonale føringer:

- Statlige planretningslinjer for klima og energiplanlegging (2009)
- Stortingsmelding nr. 21 (2011 – 2012) Norsk klimapolitikk
- Stortingsmelding nr. 13 (2014 – 2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – En felles løsning med EU
- Stortingsmelding nr. 25 (2015-2016) Kraft til endring -Energipolitikken mot 2030
- Stortingsmelding nr. 14 (2011-2012) Vi bygger Norge - om utbygging av strømmettet
- Stortingsmelding nr. 26 (2012-2013) Nasjonal transportplan 2014-2023
- Stortingsmelding nr. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge

Nasjonale mål:

I 2015 har Stortinget bestemt at Norge vil påta seg en betinget forpliktelse om minst 40 % reduksjon i klimagassutslippene i 2030 sammenlignet med 1990-nivået. Norge har i tillegg satt mål om å bli lavutslippssamfunn i 2050 og har mål om å bli karbonnøytralt innen 2050.

Regionale føringer og mål

Regionale føringer:

- Regional plan 2015-2020 Klima og energi Sør-Trøndelag.

Regionale mål innen klima:

- Redusere utslippene av klimagasser i Sør-Trøndelag med 40% innen 2030 sammenlignet med 2009.
- Sør-Trøndelag skal spille en ledende rolle i utvikling av klimavennlig teknologi og tilrettelegging for miljøvennlige virksomheter og levemåter.
- Klimarobust og sikkert lokalsamfunn i et endret klima.

Regionale mål innen energi:

- Utvikle Sør-Trøndelags fortrinn på energiområdet i samsvar med prinsippene for bærekraftig utvikling.

Kommunale føringer

- Ørland kommunes planstrategi 2016-2020
- Kommuneplanens samfunnsdel 2013-2026
- Kommuneplanens arealdel 2013-2026

3. Formål med kommunedelplanen

Formål med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å utarbeide en ny klima-, miljø- og energiplan. I tillegg til klima- og energi skal planen også ha fokus på klimatilpasning og andre miljøutfordringer i Ørland kommune. Planen skal danne grunnlag og være retningsgivende for kommunens sin miljø- og klimaplanlegging i perioden 2018-2028.

Planen skal beskrive mål, strategier og tiltak som vil føre til:

- Reduksjon i utslipp av klimagasser, redusert energibruk og mer bruk av energi fra fornybare kilder
- At Ørland kommune vil være robust for å møte framtidige klimaendringer
- Økt miljøbevissthet, samt rene omgivelser der alle tar ansvar, og ivaretagelse av naturmangfold.
- God oppfølging av lovpålagte miljøoppgaver (forurensingsloven, vanndirektivet, naturmangfoldloven) i kommunen.

Hovedfokus kommer til å ligge på mål og tiltak som er gjennomførbare og målbare, hovedsakelig innenfor de fagområdene/temaene der kommunen kan sette vilkår eller på annen måte påvirke aktivt. Ved utarbeidelse av planen vil det være fokus på teknologiske løsninger og det grønne skiftet.

Arbeidet med Klima-, miljø- og energiplan tar utgangspunkt i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging

Avgrensinger i planarbeidet:

- Planen utarbeides for Ørland kommune. Ved definering av mål, strategier og utforming av tiltaksprogrammet vil det bli tatt hensyn til sammenslåingen med Bjugn kommune. Det gjelder for eksempel ved transport- og arealplanlegging. Bjugn kommune vil ikke behandle planen som egen kommunedelplan, men vil imidlertid bli involvert i planarbeidet og vil få planen til gjennomsyn og kvalitetssikring.
- Planen har fokus på utslipp som genereres innenfor kommunens grenser (direkte utslipp).
- Klimagassutslipp fra kampflybasen er ikke inkludert i planen.

Problemstillinger/temaer og utredningsbehov

Ved utarbeidelsen av planen vil vi ha fokus på problemstillinger og temaer som vises i tabellen under.

Sektorer som det skal gjøres vurderinger for:

- Kommunal virksomhet (Ørland kommune som organisasjon)
- Samferdsel og arealbruk
- Vann og avløp
- Avfall
- Varme- og kraftproduksjon
- Landbruk og skogbruk
- Øvrig næringsliv
- Private husholdninger

Problemstilling	Tema	Behov for kunnskap/utredninger
Klimaregnskap		- Status for energibruk og klimagassutslipp - Scenarioutviklinger - Potensial for reduksjon av klimagassutslipp og energiforbruk (%), gitt befolkningsvekst og samfunnsutviklinger
Klimagassutslipp	Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging,	- Utvikling av sentrumsområdet og grender - Aksen Brekstad-Botngård - Utredning av muligheter for å gjøre det mer attraktivt å velge kollektivt fremfor bil, med fokus på kombinasjon sykling og kollektivtransport - Tiltak for å øke sykkelbruk
	Avfallsbehandling og vann og avløp	- Økt materialgjenvinning og utsortering av matavfall (avfallsbehandling) - Separering overvann og spillvann (vann og avløp)
	Kommunal virksomhet (kommune som bedrift)	- Potensialet for redusert energibruk - Bedre bruk av ressurser - Innkjøp av varer og tjenester med lavt klima- og energifotavtrykk
	Jordbruk	- Transport/bruk kjøretøy - Optimal bruk av ressurser (gjødsel og planterester) - Klimavennlige fjøs - Bruk av energi fra fornybare kilder (for eksempel solceller på fjøs) - Konsekvenser av oppdyrking av myrområder
	Øvrige næringsliv	Bruk av restvarme
Redusert energibruk/energieffektivering	ENØK-tiltak	- Sektorvis utredning av potensialet for redusert energibruk - Tekniske løsninger
	Bærekraftig utbygging og planlegging	
	Bruk av overskuddsvarme/restenergi	
Bruk av energi fra fornybare kilder/energiomlegging	Tilrettelegging for produksjon og overføring av elektrisitet fra fornybare kilder	Mulighets studie fornybare energikilder
	Transport (tilrettelegging for elbiler, elbuss m.m.)	
Klimatilpassing	Havstigning/stormflo	Kartlegging av behovet for klimatilpassing
	Overvannshåndtering	
	Erosjonsproblemer i vassdrag (for eks Balsnesvassdraget)	
Miljø	Utslipp næringsstoffer/miljøgifter - Spredte avløp - Jordbruk - Næringsliv (for eks olje- og fettutskillere)	
	Opprydding og tilsyn spredte avløp	
	Marin forsøpling og mikroplast	
	Forsøpling	
	Miljøoppfølging utslipp fra flyplass	
	Massehåndtering	
Naturmangfold	Verneområder og viktige naturtyper	
	Styrking av naturmangfold, fore ek fisketiltak i Balsnesvassdraget	
	Fremmede arter	
	100-meter belte langs sjøen	

4. Organisering av arbeidet og medvirkning

Organisering av arbeidet

Kommunedelplanen blir utarbeidet av administrasjonen ved Ørland kommune. Det etableres en intern prosjektgruppe med bred faglig deltakelse og representanter fra plan, drift og landbruk og næring. Endelig sammensetting av prosjektgruppe avklares før planarbeidet starter.

En politisk arbeidsgruppe fungerer som rådgivende for arbeidet med planen. Planen behandles politisk i planutvalget og kommunestyret. I tillegg skal planutvalget holdes orientert gjennom planprosessen.

I stedet for en referansegruppe blir det organisert temamøter med representanter fra næringsliv, landbruk, Fosen Kraft, Fosen Renovasjon, ATB og Statens Vegvesen.

Medvirkning

Det er viktig å ha en god medvirkningsprosess i planarbeidet, slik at befolkningen får mulighet til å komme med innspill underveis i prosessen. Bestemmelser om medvirkning er fastsatt i plan- og bygningsloven (§§ 4-1, 11-2, 11-12 og 11-15). For å sikre planarbeidets fremdrift, må medvirkningen være målrettet og effektiv.

Vi varsler oppstart av planen i lokalavisa og på hjemmesida. Det legges det opp til medvirkning og informasjon gjennom et folkemøte i mai. Folkemøtet i mai vil delvis organiseres som et informasjonsmøte, og delvis som en idédugnad der deltakerne kan komme med egne innspill. På den måten sikres medvirkning og informasjon på et tidlig stadium. I tillegg organiseres det aktiviteter i forbindelse med den nasjonale strandryddeuken i uke 18 (første uke i mai). Det blir også opprettet en egen facebookside. Vi mener at det er veldig viktig å involvere barn og ungdom i arbeidet med klima-, miljø- og energiplanen og det organiseres derfor en miljøuke i september. Vi tenker for eksempel på en prosjektuke for skoler og barnehager. Resultatene kan da presenteres i en utstilling i Kultursenteret, slik at dette muliggjør engasjement fra foreldre og innbyggere ellers i kommunen.

5. Budsjett

Aktivitet	NOK
Utredninger (klimaregnskap, tiltakspotensialet, tekniske løsninger)	250.000
Medvirkning	50.000
Totalt	300.000

6. Fremdriftsplan

Følgende milepæler er satt opp for planprosessen:

	2018												2019	
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb
Utarbeiding av utkast til planprogram														
Behandling av planprogram i Planutvalget (PLU)														
Sende på høring + kunngjøring av oppstart														
Høring planprogram														
Medvirkning/ involvering														
Orientering av planprogram politisk														
Fastsetting av planprogram i PLU og Kommunestyret (KST)														
Utredning av ulike tema														
Utarbeiding av planforslag														
Orientering av planforslag politisk														
1.gangsbehandling PLU														
Høring av planforslag														
Innarbeiding av innspill														
Endelig vedtak PLU og KST														